

Javnstøðisnevndin farin til verka

Ætlanin var í valsendingini hjá okkum í Útvarpinum at siga frá javnstøðunevndini og tí seinasta, ið er farið fram her, ja, eg var beinleiðis biðin um hetta, men hevði ikki stundir í teimum 3 1/2 min. og tí hesin greinarstubb.

Aftaná valið í 1978 fingur vit fyrri fyrstu ferð felt niður í samgongusáttmálan eina heila grein, grein 11, um familju-, trivnaðar- og umhvørvismál.

Ein samgongusáttmáli skal helst gerast veruleiki og í samband við nevndu grein var tað eitt stórt stig framá at javnstøðunevnd, ella sum tá nevnd, »javn-rættindanevnd«, varð sett. Uppskotið kom frá okkum 3 kvinnum, ið tá høvdu sess á tingi: Karin Kjølbø, Ingrid Sondum

og undirritaða. Undir málsviðgerðini varð sjálvandi gjøldur gjørt burturúr av summum tingmonnum, men tað tóku vit av lottum, um teir vildu spæla sær eitt sindur. Málið varð samtykt, og tað var tað vit ynsktu.

Vit mega ikki gloyma, at ein javnstøðunevnd er til báðar síður, skal eins væl verja menn sum kvinnur, um tey eru fyrri misjana. Tað vóru og eru tey, ið halda hesa nevnd vera óneyðuga, men fleiri dømi eru um, at hon er neyðug.

Í var ratifiseraði tingið S.T.-samtyktina um, at mismunur ikki má gerast millum kynini.

Og nú hendi so ein starvssetan, sum ikki bara eftir minum tykki er ein grov undirmetan av kvinnuni.

Alt gott um mannin, ið fekk starvið. Eg eri ikki úti eftir honum og vil treyðugt sára hann. Tað má vera tung og svárt hjá honum at verða settur í starv og síðan siggja alla hesa skrivning og hesi mótmæli. Men tað er eftir mini bestu sannføring atalu vert, at kvinnan, innstillað nr. 2, ikki fekk starvið.

Hon hevur arbeitt innafyrri málskið síðan 1972 og verður sagt, at hon hevur verið við at bygt stovnin, hevur teoretisku útbúgving, ið skal til, hevur verið á eftir-útbúgving og á nógvum skeiðum. Eisini um kvinnuna verður sagt tað sama sum um nr. 1 viðvikjandi menniskjansligum eginleikum og dugnaskapi innan skúlans arbeiði.

Javnstøðunevndin átal-ar beinanvegin innstillingina, men onki hendir.

Síðani starvssetanin er kunngjørd, koma onnur mótmæli.

Eg veit væl frá mær sjálvari, at tað er ikki lætt at innstilla til stórv, men í hesum føri hevði kvinnan alt ið kravdist, eisini fyrimunin, ið varð nevndur í lýsingini.

Fyrri nøkrum árum síðan var ein setan hjá Havnar Býráð, har ein kvinna við útbúgving ikki fekk starvið, meðan ein maður, ið ikki hevði fullført útbúgvingina, varð settur (alt gott um henda mann).

Javnstøðunevndin kom upp i, og fekk at vita (so er mær sagt frá), at hetta starv kravdi myndugleika, tí kom kvinnan ikki, upp á tal. Forstá, hvo der vill!

Jona Henriksen, valevni javnaðarfloksins til fólkatingsvalið skrivar:

Nú er so javnstøðunevndin farin til sakførara um setanina av leiðaranum á landsmiðstøðini,

tað er altíð keðiligt tá so skal verða, men í hesum førinum er hetta vist einasta gongda leið.

Verdugt umboð

— og góð hjálp hjá føroyingum í Danmark

Síðani 1960 hevur javnaðarflokkurin — burtursæð frá teimum fyra seinastu árunum — uttan slit verið umboðaður á fólkatingi.

Mong eru tey mál, sum hesi umboð floksins hava reist á fólkatingi, og mangt eitt gott úrslit er komið burturúr. Eisini er vert at taka fram, at teir eru ikki so fáir føroyingar, sum millum ár og dag hava fingið góða hjálp og holla vegleiðing frá umboðsmanni javnaðarfloksins á fólkatingi.

Tað var tí nógv fyrri at hoyra høvudsvalevni fólkafloksins í sjónvarpinum leygarkvöldið og somuleiðis í útvarpsendingum leggja eftir fyrrv. fólkatingsmanninum, Jóhann Nielsen, sála.

Øll vita, hvussu hesin maður gekk inn fyrri floksins og Føroya fólk sök, tey mongu ár hann hevði sæti á fólkatingi. Somuleiðis hevur verið við teimum, sum undan honum umboðaði okkum og líka leiðis Jákup Lindenskov, sum tók við eftir Jóhann Nielsen. Lat Óla bert

reypa sær av »øllum« roysnum hansara. Flestu av hesum »roysnum« vóru betur ógjørð. Tað vita vit øll, og ikki minst tey mongu fólkafloksfólkini, sum nú skammast, og hava allar orsøkir til tess.

At svara Óla Breckmann aftur viðvikjandi øllum hansara »roysnum« er óneyðugt, men skulu vit bert taka fram okkurt dømi.

Málið um lektorat í føroyskum á lærða háskúlanum í Keypmannahavn. Hetta mál reisti Jákup Lindenskov á fólkatingi og tað er fyrst og fremst honum at takka, at málið bleiv lóyst.

Sama er at siga um føroyska skúlan í Keypmannahavn og høli til føroyingar har í býnum. Eingin meira enn Jákup Lindenskov virkaði fyrri hesum spurningi, og hevur ávirkað til tær umstøður, sum eru vorðnar til síðani. Sjálvandi kundu vit nevnt mong onnur mál, t.d. málið viðvikjandi dálking av høvunum og rættindi hjá føroyingum at veidda.

Í málinum um dálking

av høvunum segði Jákup Lindenskov m.a.:

Det er en ringe trøst, at vi i en yderst økonomisk belastende omlegningsperiode kun kan regne med den kolde skulder fra de selv samme nationer, som til enhver tid understreger, at Færøerne også må lægge ryg til, når det gælder militærpolitikken. Jeg vil gerne spørge miljøministeren, om regeringen, i erkendelse af, at det ustandselig udledes og dumpes mængder af giftigt affald i Atlanterhavet, vil drage omsorg for, at disse affaldsstoffer bliver registreret, og om regeringen, som følge heraf, vil tage skridt til, at fremtidig dumpning og udledning i havene med skadelig virkning til følge, vil blive standset. Vil ministeren endvidere drage omsorg for, at der udarbejdes retningslinier for, under hvilke former en sådan registrering af affaldsudkast og udledning, skal foregå.

Jeg kunne dog tænke mig, at en registrering og en følgende indgriben bør ske i samarbejde med de

Nordatlantiske fiskerinationer. Jeg tænker i denne forbindelse på Færøerne, Island og Grønland, disse lande, der netop i disse dage afholder en fiskerikonference i Sisimut, Holsteinsborg, med det formål, at drøfte den fremtidige udvikling i det store og betydningsfulde havområde, der omgiver disse lande.

Jeg vil i denne forbindelse sige tak til mine grønlandske kollegaer for, at netop Grønland har taget initiativ til denne fiskerikonference. Dette samarbejde, som vi fra færøsk side sætter vores lid til.

Grønland, Island og Færøerne har naturlige interesser i dette Nordatlantiske samarbejde, og vi bør kunne vise verden omkring os, at den, der har skoen på bedst ved, hvor den trykker.

Faren ved ikke at vise opmærksomhed overfor industrilandenenes stadige dumping af giftige affaldsstoffer i havene omkring os kan blive truende.

Et Nordatlantisk sam-

Já, víst hevur Jákup Lindenskov verið góður umboðsmaður fyrri føroyingar

arbejde vil gavne de små nationer, der er beliggende midt imellem stormagterne.

Vi må erkende, at vi ikke skal regne med den store forståelse for vore problemer fra anden side end os selv.

For år tilbage blev spørgsmålet om retten til den fritstående klippe i Atlanterhavet, Rock All, som briterne annekterede i 50-erne, rejst af Danmark efter færøsk initiativ.

Danmark protesterede imod annekteringen og gjorde klart, at dette område må være en naturlig del af Færøplateuet og således under dansk jurisdiktion.

Det bekymrer i den grad på Færøerne, at sagen trækker i langdrag. Problematikken omkring denne sag er af allerstørste interesse for Færøerne, både for den fremtidige erhversudvik-

ing og for Færøernes muligheder i fremtiden, både hvad angår fiskeri og muligheder i undergrunden.

Kan statsministeren meddele Folketinget, hvilke aktuelle initiativer der tages i Rock All sagen, og hvordan sagen står idag? Ligeledes om, hvad der sker i problematikken om grænsedragningen mellem Færøerne og Storbritanien.

Hr. formand. Jeg har nævnt disse fundamentale problemstillinger, som er af største vigtighed at få en løsning på.

Jeg vil tilsidst udtrykke min tak til Folketinget og regeringen for de resultater, der er nået i denne folketingsssamling til gavn for de færøske samfund.

Jeg tænker i denne forbindelse også på Nordens hus i Thorshavn og gennemførelsen af forbedringer i den færøske forsorgslov.